

Анна ГАВРИЛЮК

Здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Славіна Н.А.**

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту

Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка,

м. Кам'янець-Подільський

МІГРАЦІЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Трудові ресурси — це найважливіший фактор розвитку економіки, частина продуктивних сил суспільства. До трудових ресурсів належить населення, що має фізичний розвиток, розумові здібності і знання, які необхідні для роботи в народному господарстві.

Чисельність трудових ресурсів постійно змінюється під впливом природного (зумовлюється вступом населення в робочий вік і вибуттям з нього) і механічного руху (територіальним переміщенням цієї категорії населення).

Міграція трудових ресурсів — просторове переміщення працездатного населення, викликане змінами в розвитку і розміщенні виробництва, умовах існування робочої сили; процес переміщення, просторового руху населення між країнами, районами, населеними пунктами різних типів незалежно від характеру і цілей переміщення.

Міжнародна трудова міграція — це переміщення працездатного населення між державами під впливом суто економічних причин, тобто в пошуках заробітку. На відміну від переселенської міграції, вона припускає збереження постійного зв'язку мігранта зі своєю батьківщиною.

Відмінність понять «міграція населення» і «трудова міграція» також полягає в основній меті. Якщо міграція населення — це переміщення людей (сімей) у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку нового місця постійного проживання, то міграція трудових ресурсів — це переміщення людей у міжнародному територіальному просторі з метою пошуку місця роботи без зміни місця постійного проживання.

Міграція населення в цілому класифікується на:

- 1) вікову і незворотну;
- 2) сезонну;
- 3) маятникову;
- 4) епізодичну.

Розрізняють також:

внутрішню міграцію трудових ресурсів – переміщення всередині країни;

зовнішню міграцію – еміграцію як виїзд за межі країни та імміграцію як в'їзд в країну.

Міграцію трудових ресурсів характеризують наступні показники:

- а) кількість людей, що прибули чи вибули в даній адміністративно-територіальній одиниці;
- б) сальдо міграції – (чиста міграція) – різниця між чисельністю прибулих і вибулих;
- в) валова міграція (брутто-міграція) – сума чисельності прибулих і вибулих;
- г) міграційний потік – сукупність мігрантів, що мають загальну територію вибуття і прибуття;
- д) міграційна когорта – сукупність мігрантів, об'єднаних загальним періодом міграції [1].

Серед міграційних процесів виділяють:

- 1) соціальну міграцію, зумовлену намаганням завдяки зміні місця проживання більш повно задовольнити потреби мігранта в отриманні освіти, зростанні професійної підготовки, підвищенні доходів, покращенні життєвих умов;
- 2) економічну міграцію, пов'язану з забезпеченням певного рівня мобільності трудових ресурсів, їх територіальним перерозподілом і забезпеченням кількісної і якісної відповідності між попитом і пропозицією робочої сили різного профілю і кваліфікації в різних районах і населених пунктах.

Епізодична міграція трудових ресурсів являє собою ділові, рекреаційні та інші переміщення, які здійснюються не тільки нерегулярно, але і не обов'язково по одним і тим же напрямкам. Склад учасників епізодичної міграції трудових ресурсів різноманітний: згідно зі своїми масштабами це вид міграції, що перевищує інші. Виключення складають – туристичні поїздки, об'єм яких постійно зростає [2].

Маятникова міграція трудових ресурсів являє собою щоденні чи тижневі поїздки населення від місця проживання до місця роботи (і навпаки) розташованих в різних населених пунктах.

Сезонна міграція трудових ресурсів – це переміщення, головним чином, працездатного населення до місця сезонної роботи і проживання на строк – декілька місяців із збереженням можливості повернення до місця постійного проживання.

Незворотна міграція трудових ресурсів (чи переселення) може бути названа також міграцією, яку часто називають повною, здійснюваною назавжди. Незворотна міграція одночасно відповідає двом умовам: по-перше, населення переміщується з одних населених пунктів в інші; по-друге, переміщення супроводжується зміною постійного місця проживання.

Міжнародна (зовнішня) міграція трудових ресурсів – переселення населення, пов'язана з від'їздом із країни (еміграція) і в'їздом в країну (імміграція). Міжнародна міграція трудових ресурсів в залежності від:

тривалості може бути – часовою, довгостроковою, постійною;

географічних факторів – регіональною, прикордонною, маятничковою, транзитною;

адміністративно-правового регулювання – добровільною, легальною, нелегальною, висилання, депортації, переселення, рееміграції [3].

Внутрішні міграції не впливають на загальну чисельність населення країни, міжнародні міграції ведуть до зміни чисельності населення країн світу, часто супроводжуються зміною громадянства. Розрізняють також територіальні переміщення трудових мігрантів всередині міської місцевості (з міста в місто),

всередині сільської місцевості та міграційний обмін населенням між міською і сільською місцевістю.

Міграція трудових ресурсів як складний соціально-економічний процес визначається різними об'єктивними і суб'єктивними причинами, які об'єднуються в декілька груп:

1. Природно-кліматичні, пов'язані з впливом оточуючого середовища і включають клімат, ландшафт, зміни в економічній системі.
2. Демографічний, зумовлені територіальними відмінностями в структурі населення по статі, віку, шлюбно-сімейними відносинами.
3. Етнічні, пов'язані із впливом національних традицій, звичаїв, специфіки матеріальної і духовної культури різних народів на рівні мобільності (рухомості), структурою і напрямками переміщень.
4. Соціально-економічні, пов'язані з різними аспектами розвитку виробництва (розміщенням виробництва на території, відмінностями в рівнях економічного розвитку районів, інвестиціями тощо); і зумовленими ними відмінностями в умовах життя, можливістю працевлаштування, змістом і характером праці, розміром заробітної платні, перспективами отримання освіти, житла, створення сім'ї [4].

Список використаних джерел

- 1 Петрова Т. П. Концепція державної міграційної політики: цільова орієнтація і основні напрямки. К.: НЦЗРП. 1996. С. 8
- 2 <https://pidru4niki.com/>
3. Українське суспільство 1992—2008: соціологічний моніторинг. За ред. В. Ворони, М. Шульги. К.: Ін-т соціології НАН України, 2008. С. 607.
4. Зоря Т.М. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». 2012. С. 113-117.